Lietas arhīva Nr. A42-00415-19/7
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0607.A420198418.5.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 7.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Veselības inspekcijai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru SIA „Liepājas reģionālā slimnīca" izsniegtais 2017.gada 23.novembra rēķins Nr.110682517 tiktu atzīts par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Liepājas reģionālā slimnīca" (turpmāk – Slimnīca) 2017.gada 23.novembrī izsniedza /pers. A/ (turpmāk – pieteicējs) rēķinu Nr.110682517, kurā norādīts pakalpojuma nosaukums – pacienta iemaksa par ārstēšanos no alkohola, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu atkarības (diagnožu kodi atbilstoši SSK–10: F10–F19) par divām dienām 14,22 *euro* un alkohola intoksikācijas stāvokļa kupēšana pieaugušajam (1 gultas diena) 57,00 *euro*. Pacienta iemaksa 12,22 *euro* ir kompensēta no valsts budžeta.

2017.gada 13.decembrī pieteicējs vērsās Veselības inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) ar iesniegumu, kurā lūdza izskatīt Slimnīcas nepamatoti izrakstīto rēķinu 57,00 *euro* apmērā.

Inspekcijas 2018.gada 15.janvāra lēmumā Nr.2.2.3–1/34833/33 (turpmāk – sākotnējais lēmums), secināts, ka pēc pieteicēja vispārējā veselības stāvokļa izvērtējuma medicīniskā kartē nav ierakstu, kas pamatotu nepieciešamību pieteicēju stacionēt diennakts stacionārā, tātad pieteicēja veselības stāvoklis netika novērtēts kā neatliekams gadījums (dzīvībai vai veselībai bīstams, kritisks un apdraudēts), kad jāsniedz neatliekamā palīdzība. Medicīniskajā dokumentācijā fiksētie ārstniecības personas ieraksti par pacienta veselības stāvokli tiek uzskatīti par objektīviem, jo fiksēti uzreiz pēc personas vēršanās ārstniecības iestādē.

Ārstēšanās stacionārā attiecībā uz samaksu ir sadalīta divās daļās. Slimnīca pieņēmusi lēmumu, ka pirmo dienu, kurā veikta alkohola intoksikācijas stāvokļa kupēšana, apmaksā pieteicējs. Slimnīca paskaidro, ka pieteicējs 2017.gada 20.novembrī iestājās Slimnīcā vidēji smagā alkohola intoksikācijā un saņēma dezintoksikācijas terapiju. Saskaņā ar Slimnīcas valdes 2012.gada 10.janvāra apstiprinātajiem noteikumiem par Slimnīcas narkoloģijas nodaļā sniegto pakalpojumu apmaksas noteikumiem pieteicējam tika piemērots maksas pakalpojums atbilstoši Slimnīcas maksas pakalpojumu cenrādim un izsniegts rēķins 57,00 *euro* apmērā.

No 2017.gada 20. līdz 23.novembrim (3 dienas) Slimnīca Dienesta VIS ievadījusi informāciju par pieteicēja ārstēšanas apmaksu no valsts budžeta, ko pamato stacionārā karte Nr.184482017, kur kā maksātājs norādīts „Valsts", kas norāda, ka pakalpojums apmaksāts no valsts budžeta 217,66 *euro* apmērā, t.sk., kompensēta pacienta iemaksa 20,00 *euro* apmērā. Slimnīca paskaidrojumā norāda, ka no 21. līdz 23.novembrim pieteicējs saņēma valsts apmaksātu pakalpojumu „Smagas alkohola abstinences ārstēšana stacionārā".

Izvērtējot ierakstus medicīniskā dokumentācijā par pieteicēja veselības stāvokļa izvērtējumu un Slimnīcā sniegtajiem pakalpojumiem, var secināt, ka pieteicējam nebija pamatojuma atrasties diennakts stacionārā un saņemt no valsts budžeta apmaksātus stacionāros pakalpojumus saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.1529) 112.1.apakšpunktu. Pieteicējam sniegti maksas pakalpojumi – alkohola intoksikācijas stāvokļa kupēšana.

[2] Ar Inspekcijas vadītājas 2018.gada 19.marta lēmumu Nr.1.3–2/5126/16 (turpmāk – Lēmums) nolemts atzīt par tiesisku un pamatotu sākotnējo lēmumu, bet pieteicēja 2018.gada 16.februāra iesniegumu noraidīt, balstoties uz sākotnējā lēmumā norādīto faktisko un tiesisko apstākļu analīzi.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu. Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja ieskatā, Inspekcijas un Slimnīcas sniegtā informācija ir pretrunīga, proti, sākotnējā lēmuma 2.1.punktā Inspekcija paskaidro, ka pieteicējs 2017.gada 20.novembrī iestājās Slimnīcā vidēji smagā alkohola intoksikācijā un saņēma dezintoksikācijas terapiju. Savukārt sākotnējā lēmuma 2.2.punktā norādīts, ka no 2018.gada 21.–23.novembrim pieteicējs saņēma valsts apmaksātu pakalpojumu „Smagas alkohola abstinences ārstēšana stacionārā". Pieteicējam nav saprotams, kā tas iespējams, ka pēc gandrīz diennakts ilgas atrašanās stacionārā un dezintoksikācijas terapijas saņemšanas alkohola reibuma pakāpe pieaug. Tāpat pieteicējam nav saprotams, kā iespējams, ka sākotnējā lēmuma 2.2.punktā norādīts, ka pieteicējs saņēma no valsts budžeta apmaksātu ārstēšanu trīs dienas, bet Slimnīcas izsniegtajā rēķinā Nr.110682517 norādīts, ka tiek apmaksātas tikai divas dienas.

[3.2] Pieteicējs uzskata, ka Inspekcija ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 5. un 10.pantu. Pieteicēja argumentus Inspekcija ignorē vai uzskata par subjektīviem.

[3.3] Pieteicējs neatliekamās medicīniskās palīdzības (turpmāk – NMP) dienestā griezās personīgi (ar auto atveda meitas draugs). Atgūstoties pēc

Slimnīcā lietotās terapijas, pieteicējs knapi varēja aiziet uz tualeti. 2017.gada 30.novembrī ap plkst.00.00 pieteicēja sieva izsauca NMP uz Skolas ielu 1–6, Nīcā, sakarā ar aizdomām par infarktu. NMP brigāde pieteicēju nogādāja Slimnīcā. Tika veiktas analīzes, plkst.3.00 pieteicējam tika paziņots, ka viņu nestacionēs un var braukt mājās. Tā kā līdzi nebija naudas, tad pieteicējam (pēc akūtas sirds lēkmes) nācās iet ar kājām apmēram 10 km. Pieteicējs atceras, ka, atrodoties stacionārā, lielākajai daļai pacientu par pirmo stacionārā pavadīto dienu tika pieprasīta samaksa 57 *euro*.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Inspekcija pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka nepastāv šķēršļi izskatīt lietu rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējusi lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Saskaņā ar Noteikumu Nr.1529, kas bija spēkā, kad tika izrakstīts apstrīdētais rēķins, 265.punktu no valsts budžeta apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas iespējas, to sniegšanas pamatotību un atbilstību šiem noteikumiem un ārstniecības iestādes līgumam ar dienestu pārbauda Veselības inspekcija, b et 274.punkts noteic, ka Inspekcijai ir tiesības uzlikt par pienākumu ārstniecības iestādei atmaksāt personai nepamatoti iekasētu pacienta iemaksu vai samaksu par veselības aprūpes pakalpojumu.

[8] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs no 2017.gada 20. līdz 23.novembrim Slimnīcā saņēma medicīnisko palīdzību – alkohola intoksikācijas stāvokļa kupēšanu. Strīds lietā ir par to, vai Slimnīca pamatoti izrakstīja rēķinu par alkohola intoksikācijas stāvokļa kupēšanu pieaugušajam (1 gultas diena) par 57,00 *euro*.

[9] Saskaņā ar Noteikumu Nr.1529 personai no valsts budžeta līdzekļiem un viņa paša maksājumiem (pacienta iemaksa, līdzmaksājums) šajos noteikumos un citos veselības aprūpi reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un apjomā nodrošina: neatliekamās medicīniskās brigādes sniegto palīdzību (6.1.apakšpunkts); sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus: neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu stacionāro ārstniecības iestāžu uzņemšanas nodaļās, ja persona netiek stacionēta, un steidzamās medicīniskās palīdzības punktos (6.2.2.4.apakšpunkts); stacionāro veselības aprūpi (6.3.apakšpunkts).

Neatliekamā medicīniskā palīdzība tiek sniegta, ja cietušais (saslimušais) ir dzīvībai un veselībai kritiskā stāvoklī (noteikumu nr.1529 196.punkts).

Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 99.punktu sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus persona saņem: 1) pēc ģimenes ārsta vai speciālista nosūtījuma (99.1.apakšpunkts), 2) pēc savas iniciatīvas vēršoties pie šādiem tiešās pieejamības speciālistiem: pie narkologa, ja persona slimo ar alkohola, narkotisko vai psihotropo vielu atkarību (diagnožu kodi saskaņā ar SSK–10: F10–F19; F63.0) (99.2.2.apakšpunkts) vai 3) pēc savas iniciatīvas vēršoties ārstniecības iestādēs, tai skaitā steidzamās medicīniskās palīdzības punktā, lai saņemtu neatliekamo medicīnisko palīdzību (99.3.apakšpunkts). Noteikumu Nr.1529 112.punkts noteic, ka, lai persona saņemtu stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu, ģimenes ārsts vai speciālists: ja nepieciešama diennakts ārstniecības personas uzraudzība, nosūta personu uz stacionāro ārstniecības iestādi, pievienojot izrakstu ar izmeklēšanas rezultātiem, kas pamato konkrēto nosūtīšanas mērķi un personas veselības stāvokli (112.1.apakšpunkts); kopīgi ar personu (izņemot personu, kas atrodas ieslodzījuma vietā) izvēlas stacionāro ārstniecības iestādi, izvērtējot pakalpojuma saņemšanas steidzamību (112.2.apakšpunkts); vienojas ar personu (izņemot personu, kas atrodas ieslodzījuma vietā) un ārstniecības iestādi par stacionēšanas nepieciešamību un stacionēšanas laiku un izdara par to atzīmi nosūtījumā (112.3.apakšpunkts).

Tātad pakalpojumi veselības aprūpē, t.sk., arī narkoloģijā tiek nodrošināti gan kā neatliekamā medicīniskā palīdzība, gan kā plānveida pakalpojums.

[10] No pieteicēja medicīniskās dokumentācijas izriet, ka pieteicējs pēc savas iniciatīvas 2017.gada 20.novembrī vērsās Slimnīcas NMP dienestā. Ārste interniste /pers. B/ veikusi pieteicēja veselības stāvokļa pārbaudi un izdarījusi ierakstu – iekšēja nervozitāte, lieto alkoholu no 2017.gada 17.novembra, nevar pārtraukt, nosakot diagnozi – alkohola abstinence. Pieteicēja veselības stāvoklis novērtēts kā vidēji smags *(lietas 71.lapa*). Pēc nepilnas stundas pieteicējam noteikta alkohola klātbūtne izelpā – 2,20 promiles (*lietas 64.lapa*), kā arī ārsta nozīmējuma lapā (*lietas 68., 70.lapa*) veikti ieraksti par nozīmēto terapiju alkohola intoksikācijas kupēšanai.

Izvērtējot ierakstus Slimnīcas NMP dienesta pacienta apskates lapā par konstatēto veselības stāvokli (E 16; TA 132/99; Pulss 93; t 36,8; apziņa: nekritisks; uzvedība: mierīgs; āda: silta; turgors: normāls; gļotāda: labi caurasiņota; plaušas: vezikulāra elpošana; sirdsdarbība: ritmiska; pulss: perifērs; mēle: valga; vēders: nesāpīgs), tiesa piekrīt Inspekcijas izdarītajiem secinājumiem, ka pieteicēja veselības stāvoklis, 2017.gada 20.novembrī vēršoties pēc palīdzības Slimnīcas NMP dienestā, nav vērtējams kā dzīvībai un veselībai kritisks, lai sniegtu neatliekamo medicīnisko palīdzību.

[11] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs nevērsās Slimnīcas NMP dienestā ar ģimenes ārsta vai cita speciālista nosūtījumu par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu. Tādējādi atzīstams, ka Slimnīca laika posmā no 2017.gada 20. līdz 23.novembrim sniedza pieteicējam maksas pakalpojumu – alkohola dezintoksāciju. Par šo periodu ir izsniegts arī rēķins 57 *euro* apmērā.

[12] Saskaņā ar Noteikumu Nr.1529 153.1.apakšpunktu samaksu par speciālistu sniegtajiem sekundārajiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, izņemot dienas stacionārā sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus, dienests veic saskaņā ar manipulāciju tarifiem atbilstoši šo noteikumu 16.pielikumam un ārstniecības personas kompetencei un aprūpes epizožu tarifiem atbilstoši šo noteikumu 13.pielikumam. Šo noteikumu 16.pielikuma "Veselības aprūpes pakalpojumu tarifi par profilakses, diagnostikas, ārstēšanas un rehabilitācijas pakalpojumiem" sadaļas "PSIHIATRIJA UN NARKOLOĢIJA (manipulācijas 12016, 13015–13026)" 488.punkts paredz akūtas intoksikācijas ārstēšanu stacionārā (13015) un 489.punkts – smagas alkohola abstinences ārstēšanu stacionārā (13016).

[13] Ņemot vērā to, ka iestāšanās brīdī pieteicēja veselības stāvoklis tika novērtēts kā vidēji smags un ne ārstniecības personu 20.novembra ieraksti, ne arī vēlāko dienu ieraksti par veselības stāvokli neliecina par pretējo (pacients jūtas visai labi, pats atnāca uz LRt, vispārējais stāvoklis visai apmierinošs; slimniekam sūdzību neesot, jūtoties labi, naktī gulējis labi; slimnieks orientēts visos veidos pareizi; adekvāts (*lietas 72.lapa*)), kā arī izrakstā no stacionārā slimnieka medicīniskās kartes nav norādīts uz smagu stāvokli (*lietas 81.lapa*), tiesa piekrīt Inspekcijas secinājumam, ka pieteicēja

stacionārā pacienta medicīniskajā kartē (*lietas 64.lapa*) un No stacionāra izrakstītā pacienta kartē (*lietas 80.lapa*) nepamatoti ir veikts ieraksts, ka ārstniecības iestādē pieteicējs ir nogādāts neatliekamai medicīniskajai palīdzībai, kā rezultātā kā maksātāju norādot valsti par pieteicējam sniegtajiem ārstniecības pakalpojumiem un nepamatoti saņemot samaksu par to.

[14] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka pieteicējs Slimnīcā saņēma maksas pakalpojumus, kas ir jāapmaksā pašam pacientam. Kā redzams no Slimnīcas maksas pakalpojumu cenrāža (*lietas 39.lapa*), tad viena gultas diena alkohola intoksikācijas kupēšanai pieaugušajiem ir 57 *euro*. Savukārt apstāklis, ko tiesa jau norādīja un ko ir rūpīgi izvērtējusi Inspekcija gan abos lēmumos, gan kontroles aktā *(lietas 36.–37.lapa)*, ka Slimnīca nepamatoti sniegtos pakalpojumus pieteicējam ir apzīmējusi kā sniegtus smagas alkohola abstinences apstākļos un tādējādi nepamatoti saņēmusi samaksu no valsts budžeta, nav pamats atzīt, ka pieteicēja veselības stāvoklis bija vērtējams kā smaga alkohola abstinence. Konkrētajā situācijā arī tam, ka pieteicējs ir otrās grupas invalīds un viņam piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, nav nozīmes, lemjot par maksas pakalpojumu apmaksu. Tādējādi Inspekcijas lēmums ir tiesisks, bet pieteikums – nepamatots un noraidāms.

[15] Tāpat tiesa norāda, ka lietā nav vērtējami pieteicēja iebildumi un lūgumi, kas attiecas uz citām ārstniecības epizodēm vai komunikāciju ar Inspekcijas darbiniekiem, jo tiem konkrētajā lietā nav nozīmes. Tāpat tiesa nekonstatē, ka iestāde būtu pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 5.pantu (*noteic, ka administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību*). Administratīvā procesa likuma 5.pants nenozīmē to, ka iestādei ikvienā gadījumā, turklāt pretēji tiesību normām, būtu jāpieņem privātpersonai labvēlīgs lēmums. Konkrētajā gadījumā pieteicējs pats izvēlējās saņemt maksas pakalpojumus alkohola abstinences ārstēšanai. Turklāt, kā izriet no lietas materiāliem (*lietas 38., 81.lapa*), pieteicējs jau iepriekš bija ārstējies narkoloģijas nodaļā, tādēļ pieteicējam vajadzēja būt zināmai informācijai, vai ārstēšanās ir valsts apmaksāts pakalpojums. Ir tikai loģiski, ka persona pirms ārstniecības pakalpojumu saņemšanas noskaidro pakalpojumu izmaksas. Ieraksti NMP dienesta pacienta apskates lapā (*lietas 71.lapa*) neliecina, ka pieteicēja veselības stāvoklis būtu liedzis uzdot jautājumus un saprast sniegtās atbildes. Turklāt pieteicējs ir parakstījis 2017.gada 20.novembra pacienta aprūpes līgumu (*lietas 18.lapa*), kura 5.3.punkts paredz pacientam pašam apmaksāt savu ārstēšanos slimnīcā, ja nav ģimenes ārsta vai speciālista nosūtījuma. Tiesa nekonstatē arī kļūdas Inspekcijas lēmumos, kuru kontekstā būtu pamats izvērtēt 10.panta (*noteic, ka privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas*) pārkāpumu.

[16] Pieteicēja pieteikums ir saistīts ar sociālās drošības jomā ietilpstoša pakalpojuma saņemšanu, jo saskaņā ar likuma „Par sociālo drošību" 6.pantu sociālās drošības jomā ietilps arī tādas sociālās tiesības kā tiesības uz veselības aprūpi, proti, katram ir tiesības uz noteiktu profilaktiskas un ārstējošas veselības aprūpes minimumu, kas noteikts ar likumu. Tāpēc, lai gan pieteicējs bija pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikumu, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta piektajai daļai uz pieteicēju nav attiecināms šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā atmaksāt valstij valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu un 289.–291. pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Veselības inspekcijai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru SIA „Liepājas reģionālā slimnīca" izsniegtais 2017.gada 23.novembra rēķins Nr.110682517 tiktu atzīts par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Ābele